له کوتله تر کابله

(یونلیک)

Ketabton.com

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

(د کابل یونلیک)

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: له کوتله تر کابله

لیکـــوال: فېروزخان صادق

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنګي څانګه

وېـبپـاڼه: www.melitahrik.com

ډیزاینګر: ضیاء ساپی

پښتی ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

چـاپکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۳۳)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانې ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د لوی کور افغانستان
پر لور يو سفر

ښاغلی فيروزخان صادق نه يوازې يو ښه شاعر، ژورنالسټ، کالم ليکونکی، ريډيو پاکستان کوهاټ کې اوونيزه خپرونې پيشکوونکی، يو ښه انسان، دکوهاټ د بابرې باندې اوسېدونکی، د کوهاټ د سيمنټو کارخانې کې يو مزدورکار، يو محنت کش انسان ، يو خوداره سړی، په دې ټولو خوبيو باندې په رښتيا فيروزخان صادق دی، د پښتنو لوی کور افغانستان ته کوم سفر د استاد اسماعيل يون او د افغانستان د ملي تحريک په بلنه کړی وو ، د هغې ډېر حال احوال دوی پخپل يونليک کې بيان کړی دی، هسې خو هغه ټول ملګري چې دوی سره په سفر کې شريک وو ، هغه د دې سفرسلطاني ګواهان دي، خو زه يې پکې په ګواهۍ ورکولو کې ډېر باوري ګڼلی يم، نو ځکه يې ماته په دغه يونليک د څه ليکلو وړانديز کړی دی.

د ټولو نه وړاندې به د سفرنامې (يونليک) په هکله يو څو خبرې وکړو ، حميد وصال چې د انجمن ترقی پسند بنو په يوه غونډه کې کوم ليکچر ورکړی دی ، د هغې نه يو څو ټکې ستاسو په حضور کې وړاندې کوم، هغوی وايي؛ چې ژوند پخپله يو سفر دی، سفر د حرکت نوم دی، چې مختلف آړخونه لري لکه جسماني سفر، ذهني سفر، معاشي سفر، د انسان په فطرت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې چېنې ده او د خپلې بې چېنۍ په سوب انسان په یوه ځای کې تم شوی نه دی، سفر ډېر زیات افادیت لري، چې د انسان په تجربه او مشاهده کې اضافي کوی او سفر کونکی چې د سفر نه بېرته راشي، نو خپل کلي او قام ته نوي نوي خبرې راوړي او د مختلفو ملکونو او وطنونو د تهذیب، ثقافت او روایاتو نه خپل خلک خبروي، پخوا به د لیک لوست د نشتوالي په سوب سیلانیانو د خپل سفر حالونه په زباني توګه خلکو ته ویل او د دې نوو نوو خبرو په بنیاد نړۍ د ترقۍ او سنۍ پوړۍ ته رارسیدلې ده، نو د انساني ترقۍ په دې عمل کې د سفر ډېر لوی لاس دی. انسان به اول په پښو یا په ځاریو سفر کولو او هغه یو قسم د ستړیا سره مخ و، نو هغه ګاډۍ ایجاد کړو او بیا د سفر د نورو اسانولو د پاره یې جهاز ایجاد کړو او دا نن چې جهازونو په سوب انسان خلا ته ورسیدو، دا ټول د سفر کرامات او کرشمې دي. ده وویل چې وړاندې به سفرنامه تش د تاریخ او جغرافیې حصه ګڼلې شوه، سفرنامه نګار به چې څه ولیدل، نو د فوټوګرافر په شان به یې خوندي کول، خو نن د سفرنامه نګار پخپله په سفرنامه کې شامل وی، اوس د ده مثال د فوټوګرافر نه بلکې د انځورګر(مصور) دی، اوس دې پکې د خپلې مرضۍ رنګونه هم اچوي او خپل تجربات او مشاهدات او احساسات هم پکې ځایوي او ددې په بنیاد سفرنامه په تخلیقي صنفونو شمیرلې شي؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې لیکي؛ چې ترڅو پورې چې پښتو کې د سفرنامې د لیکلو د روایت خبره ده، نو پښتو کې اولنۍ سفرنامه د خوشحال خان خټک منظومه سفرنامه سوات نامه ده، چې د سوات ښکلي مطالعه پکې وړاندې کړې شوې ده. دویمه سفرنامه د عبدالرسول د کشمیر یادیږي چې نایابه ده، د ابن بطوطه سفرنامه میاعمرالدین په ۱۹۰۸ م کې ژباړلې ده، د مرزا دوست محمد سفر نامه سراج الحج په ۱۹۱۱ م کال د میا محمد یوسف د فرائض حج او د نصرالله نصر د امب سفر په نوم سفرنامې هم یادولې شی. د هند د آزادۍ د تحریک په لړ کې چې کومې یادې سفرنامې مخې ته راغلې دي که څه هم چاپ شوی وروستو دي، هغو کې د خدائی خدمتګار سره تړلی یا د عبدالاکبر خان اکبر سفرنامه د روسی ترکستان او افغانستان سفرنامه چې ۱۹۵۸م کال کې چاپ شوی ده او د میا اکبرشاه د آزادۍ په تلاش چې ۱۹۲۰م کال چاپ شوې ده، د پښتو د ادب حصه ګرځېدلې دي، د باچا خان زما حج سفر نومې سفرنامه په ۱۹۲۲م کال کې لیکلی شوی ده، خو چاپ شوې وروستو ده، د حمزه بابا نوم په پښتو ادب کې ډېر معتبر دي، څلور سفرنامې یې پښتو ادب ته ورکړې دي، دې کې د کابل سفرنامه (منظومه) ده، بله یې نوی پښتون په نامه په ۱۹۵۷م کال چاپ شوې ده، چې دا هم د کابل سفرنامه ده، د حجاز په لور نومې سفرنامه یې په ۱۹۷۰م کال کې چاپ ده او د چوڼ سفر یې په رهبر نومې مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې قسطوار چاپ شوی ده. پښتو کې د حج په سفرونو ډېرې سفرنامې لیکلې شوې دي، د ذکرشوو نه پرته د سید ضیا جعفری، حکیم عبدالوهاب خرکی، سید جعفرحسین رښتونی، میاعبدالرحمان لوګی، قندهار آپریدې سفرنامې د یادولو وړ دي، د سیده فانته بیګم زما سفرنامه چې پاک و هند نه علاوه پکې د افغانستان او یورپ سفرونه هم شامل دي. د پښتو په یادو سفرنامو کې ذکرکېږی، د طاهر آپریدي سفر پخیر ۱۹۸۵م کال او سفر مدام سفر ۱۹۸۰م کال په نومونو دوه سفر نامې چاپ دي، د آسیر منګل د اماراتو سفر، د محمود آیاز دیدن نه ناوخته راغلو، د افضل شوق اووه ګامه مزل او سفر په واورو، د محمد سراج پیښورنه کلکتې پورې چې هغه دغه سفر د سوبهاش چندربوس د سل کالیزې په پروګرامونو کې د ګډون کولو په غرض کتابي شکل کې راغلي دي، دې نه علاوه محمد نواز طائر د حاتم طائي سفرنامه هم ژباړلې ده، چې په ۱۹۸۹م کال کې شائع شوې ده.

دا وو د سفرنامو یو لنډیز چې حمید وصال ډېر په کړاو راغونډه کړې وو.

دا د کال ۲۰۱۳م کال د مارچ میاشتې واقعه ده، چې د افغانستان د ځوانانو ملی تحریک او د ژوندون تلویزیون د استاد اسماعیل یون په بلنه موږ یو ځوادبي ملګري د کوهاټ نه سحر وختي روان شو، عبدالرحمن افغانیار، فیروزخان صادق،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر صابر شینواری، جان محمد زرګر، شیررحمن بیتاب راسره ملګري وو، طورخم ته په ډېرو کندو کپرو ماسپښین ورسیدو، د لوی کور افغانستان د سفر دومره تلوسه وه، چې د سفر کړاو راته داسې نه ښکاریدو، چې ګوندې مونږ ډېر په تکلیف راورسیدو، بیا هغه وخت خو زمونږ ټوله ستومانی ووتله چې کله د طورخم په برید راته د سترې مه شئ لپاره استاد اسماعیل یون صیب پوره پوره بندوبست کړې وو، د ګمرک لوی رئیس راته دومره تود هرکلی اووی، چې داسې ښکاریده چې لکه مونږ خپل کور ته راغلی وو او حقیقت هم داسې ده، چې د دربو ورځو په استوګنه کې مونږ دا نه دي محسوس کړي، چې مونږ مسافر یو بلکې داسې مو شمیرلی ده، چې د سحر کور نه ورک ماښام کور ته راغلي یو، په ګمرک کې راسره حسینه ګل، وارث خان نایاب، شاهد الله احساس هم ملګري شول، هلته د چاروا کو سره د دواړه هېوادونو په هکله تاوده بحثونه وشول، خو غم او خوشحالی مو یوه ده، د یو بل ټکونه مو پیغور نه دی ګڼلی بلکې دا مو د یو بل شریک غم ګڼلی، چې څنګه دا ګمرک نه په فلائینګ کوچ کې کیناستونو سمدستي ډاکټر صابرشنواري د افغانستان د بېلابېلو سیمو تاریخي معلومات رابرسیره کول شروع کړل، ان تر خاص کابل ښار پورې دوی به د هرې علاقې تاریخی حوالې بیاناوه، داسې محسوسیده لکه د افغانستان د تاریخ یوه غړیدونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسائیکلوپیډیا مونږ سره روانه ده، هر لمحه به مونږ د هرې سیمې تاریخ پخپلو سترګو لیدو، په ټوله لاره ځای په ځای لوی لوی هوټلونه جوړ شوي وو، د بهرنیو ملکونو اوبه، شربتونه، خوراکي څیزونه او د مسافرو د پاره ټولې آسانتیاوې موجودې وې، خو د افغانستان روایتي ترخې چای به ډېرې کمې ملاویدې، خلکو به د الوګانو چپس، پکوړې، دیخ شربتونو بوتلې ډېرې خوښولې، هلته د ځایي اوبو په ځای به د بهرنه راغلي اوبه زیاتې خوښولې، وجه ئې دا وه، چې د خلکو اقتصادي حالات هم ښه شوي وو، بله دا چې د کابل خپلې اوبه د استعمال نه وې، د کابل ښار دا سې ښکاریدو لکه مونږ چرته یورپ ته راغلي وو، موسم دا سې خوندور وو چې شپه مو ډېره په آرام تیره کړه، سحر وختي په لوی هوټل کې ډېر منظم سمینار وو، ۲۹ لیکوالانو او منورینو خپلې ویناګانې وکړې، هر چاته به یو ټاکلې وخت ورکول کېدو، زیات نه زیات لس دقیقې او که چا به خبره اوږدوله، نو د بنډار کوربه ورته غږ ورکړو، ډېرې لوی لوی سکالران پکې د افغانستان د ګوډ ګوډ نه رابللي شوي وو او دا سې دا سمینار ډېر په منظم ډول پای ته ورسید، د غرمې ډوډۍ انتظام شوی وو، هلته چې خلکو مونږ ته کومه مینه راکړه، تر اوسه مې هغه نه هیریږي، بیا د ژوندون ټیلویژون ته راغلو، د اسماعیل یون میرمنې د ماښام د ډوډۍ کړې وه، دویمه ورځ د کابل ښار په سیل اووتو، ډېر تاریخي ځایونه مو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوليدل، خو ما چې هلته د ځوانانو هلې ځلې وليدې نو دا مې محسوس کړه، چې راتلونکی وخت کې به د ځوانان د هیواد واګې سمبالوی، هر ځوان دوه دوه نوکرۍ کولې، لیک لوست هم کوي، د نوو رسنیو سره کلکې اړیکې لری، د نړۍ په سیاست ښه پوهه لری، د پښتو سره په انګلیسي هم ښه عبور لري، زړو افغانانو په مخونو د زوړ افغانستان ښې ښانې جوتې ښکاریدې، د پنځه دیرشو کالو د خارجی یرغل او داخلی جنګ باوجود هم د ولس د ځوانانو ارادې ډیرې لوړې ښکاریدې، د ملی تحریک په کوششونو ځای په ځای د چوکونو نومونه د پښتنو اتلانو په نوم لیکلی شوی وو، سره د دې چې وخت په وخت ورته ډیرې ستونزې مخې ته راغلې وې، خو دوی ددې هیڅ پروا نه ده کړی او خپل مرام ته یې ځانونه رسولي، په کابل ښار کې ډیرې لویې لویې هوټلې، مارکیټونه، شادی هالونه، پلن پلن سړکونه، د نوو نوو ګاډو پکې درز دروز داسې منظر پیش کولو لکه دلته هر ورځ وادونه کیږی، امن وامان پکې ډیر وو، خو بیا هم پولیس ځای په ځای د هر قسمه پیښو ته تیار ولاړ وو، درې ورځې مونږ داسې تیرې کړې چې سحر او ماښام به چرته نه چرته یو نه یو بندهار وو، دا هر چا دا خواهش وو بلکه ډیره مینه وه، چې دوی غوښتل چې مونږ پخپلې میلمستیا ونمانځی خو وخت به مونږ ته اجازه نه راکوله، داسې درې ورځې تیرې شوې لکه خوب، زمونږ ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خپلې کډې وتړلې، بيرته خپلې خړې پختونخوا تـه روان شو، او داسې چې تر اوسه پورې مو هغـه مينـه هيـره نشوه کومـه چې مـونږ د ځـان سـره راوړې وه او يـوه ملامتيـا ځـان سـره هغـې سيمې ته راوړه، چې دا افغانان ورونـه مـونږ تـه ځومره د قـدر پـه نظر ګوري يعنی بيخی د ورونو پـه سترګه او زمـونږ سرکار ورتـه د ترهه ګر پـه نظـر، دلتـه مې زړه ډېر خراب شو، او ترڅو چې دا رويــه او انسـانی تـذليل وي، نـو د دواړو ملکونـو يوبـل سـره اړيکې امکـان نـه لـري، چې هغـه د ورولـۍ رشـتـه دوام ولـري، حيران پـه دې يم چې دواړه هيوادونه يو بل سره دومـره تړلي دي، چې د ښه او بد تاو يې يو بل ته خامخا رسي، خو پـه پاکسـتان او افغانستان دواړو کې داسې قوتونـه شـتـه چې هغـوی هيڅکله د دواړو هيوادونو تر مينځه کلکه ورولي او مينه قـائم و دائم وي، پـه دې کې هيڅ شک نشـتـه چې بهرنـی او داخلی قوتونـه هميشـه داسې کوشـشـونه کـوي، چې د دواړو هېوادونـو تـر مـنځ داسې کـړکيچن حـالات روان وي، دا دغـه نـاوړه کـار غندنـه يـوازې پـه دعـا نـه بلکـه دوا پکـار ده. بايـد دلتـه يـو خبره ورزياتـه کـړم چې پښـتون پـه دې سـيمه کـې د ټولـو نـه آرزان څيـز دې او بهرنيـو قوتونو تـه د داسې قـام ضـرورت وو کـوم چې دوی ډېر پـه آسانه استعمالوې شې، نو ځکه هره لوبـه د دلتـه شروع کيـږی، د مثـال پـه توګه د پاکسـتان د کرنسی پـه نوټونو کې د ټولـو نـه کـم نوټ د لسو روپو دې پـه کوم چې د باب خيبر تصوير چاپ شوی دی او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو په نوټ د قائداعظم د قبرتصویر دې او هم دا رنګې د پنځه سوه نوټ باندې شاهی جمات تصویر دی، د دې مطلب نور څه کیدې شی چې د ټولو نه آرزان بیعه پکې پښتون دی چې په لسو روپو هم آخستلې شی.

د تیرو څو لسیزو راهیسې دا هرڅه مونږ پخپلو سترګو ګورو او وینو خو دا چې دا څه کیږی او څوک یې او ولې یې کوي، د دې نه مونږ بنه خبر یو خو که څه وایو نو وئیلې نشو، که څه ووایو نو بس دومره چې د داخلي او خارجي قوتونو تر مخه یوه موخه ده، هغه مو ده چې پښتون قام په معاشي، سیاسي، معاشرتي اومذهبي توګه دومره په کړکیچونو آخته کړي، چې د مخ په تلو لارې ګودرې ورنه خطا کړي، ددې مخنیوي د پاره مونږ سره هیڅ داسې قوت نشته چې مونږ ترې خپل ځانونه او راتلونکی نسل وژغورو، هغه د سلیم استاد شعر دی چې:

پښتو کوڅه په کوڅه ګرځي پښتانه لټوي
پښتون ترمخ په وړاندې ځي چې ما دې نه لټوي

اعجاز خټک
دلاچی
۲۲.می ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

انسان د ازل نه په سفرونو او تېالونو مئين راروان دی يا داسې به ووايو چې سفر او تګ راتګ د يو انسان ضرورت دی. هم دغه وجه ده، چې انسان د هر نوي سفر نه خوند اخلي او د سفر د برې پيښې او واقعات چې بيا کله په ليک کې محفوظ کوي، نو دې ته بيا راپورتاژ ويلې شي، خو دغه ليک د سفر د بشپړه معلومات ولری نو بيا سفر نامه بللی شي. په ادب کې د راپورتاژ د ليکلو او د سفرنامو د ليکلو روايت ډېر زوړ دی، خو په دې لنډه موده کې چې پښتو ادب کې ځومره سفرنامې او راپورتاژونه ليکلی شوي دي ټولو په ادب کې خپل يو اهميت او مقام ترلاسه کړی دی، نه يوازې دا بلکې په مکمل ډول يې په ادب کې د يو صنف حيثيت موندلی دی، دغه وجه ده؛ چې په دې موده کې دې صنف ته پوره پوره پاملرنه شوی ده، که په سفرنامو او راپورتاژونو خبره کوو، نو خبره به ډېره اوږده شي، خو په لنډو لنډو به راوګرځو. ښاغلی فيروز خان صادق د پښتو ادب او صحافت په حواله يو پيژندلې شوې نوم دی، چې د پښتو صحافت او ادب په ميدان کې خپله يوه پيژندګلو لري، د هغه دا راپورتاژ هم د هغه دصحافتي ژوند فکر او نظر يو نچوړ دي، چونکه راپورتاژ هم د صحافت يو مد دې، يوه څانګه ده، نو ځکه د نومو ړي دا هڅه د هغه د صحافتی تجزيي او مشاهدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ښکاره نمونه ده، دا راپورتاژ د پښتنو د لوی افغانستان سفري روداد دی، نو ځکه د دې سفر خپله يو رومان هم د دې سفر سره تړلې وو، يو روحاني او مسلکی تړون هم د دې سفر د مسافرو لاس کلک نيولې وو، چونکه زه هم د دې سفر يو برخه وم، نو چې کوم احساس په دې سفر کې ما احساسولې دې، ښاغلی فيروزخان صادق د هغې انځورګري هم کړې ده، په ټول سفر کې به د ټولو غړيدونکو ملګرو په شتون کې په هم دا ښاغلې داسې غلې وو، چې د هغه ژورې چپتيا به په نورو ملګرو ساه ډوبی راوسته، خو هغه د دې سفر نه چې څه ترلاسه کول، نو د پاره يې د خپلې ژورې مشاهدې سترګې پرانستي وې، د هغه ټول قوتونه هم د دې مقصد د پاره وينس او بيدار وو، خو دا پته هله ماته ولګيده چې راته ښاغلي اعجاز ختهک د هغه دغه مسوده د ليک د پاره په بريښنا ليک راوليږله او ما چې کتاب څنګه څنګه لوستو او پکې غرقيدم نو دا احساس راته وشو، چې د دې سفر په ټوله لار او هلته په هر ځای کې دا ښاغلی دومره غلی ولې وو؟ بهر حال دا راپورتاژ ډېر خوندور دی، دغه سفر چې د کومو کومو پړاوونو نه تير شوې وو، د مينې او جذبې د کومو ګوټ پيرونو نه تير شوی دی، نو د هغې ټول ټکی په ټکی په راپورتاژ کې په ژوندی ښه ليکلی پروت دی، زه د دې کتاب د لوستونکو ذوق او مينه نشم خرابولی، چې د خپل مضمون د طوالت او ضخامت د پاره ترينه څه ټکي او کرښې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلم، بلکې دا په لوستونکو ته پرېږدم، چې په خپله دا کتاب ولولي، د دې نه خوند واخلي، خدای دې وکړي، چې پښتانه د ښاغلي فیروزخان صادق دا د قدر وړ هڅه په درنو ټکو اوستايي او دوعا به کوو چې دا راپورتاژ دې د پښتنو د یووالی او تړون یو ګام ثابت شي، چې د پښتنو د یو موټي کېدو لاره هواره کړي او دې سره سره دې د استاد اسماعیل یون صیب او د هغه د ملګرو کورونه هم ودان وي، چې د دې مقصد د پاره کار کوي، هیله ده؛ چې پښتنو ادیبانو شاعرانو داسې د پولې یو خوا بلخوا تګ راتګ به هم داسې دوام لري ځکه جه دا پولې او دا کرښې د پښتنو دغسې یووالی او تړون به نور له مینځه وړي او هاغه ورځ لرې نه ده، چې ټولې کرښې او پولې به ونړیږي او پښتانه به یو شي.

په درنښت

سیده حسینه ګل

مردان

جون ۲۲ مه ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

افغانستان زمونږ لوی کور دی، په زرهاو کلونو لرغونی تاریخ لري، اسلام دلته د شروع نه د دین د دعوت په برکت خپور شوی دی او بیا په ۲۳ هجري کې د حضرت عمرفاروق (رض) په دور خلافت کې دلته اسلام نور هم پیاوړی شو، هرات، بامیان، فاریاب، بلخ، جوزجان، تالقان او قندهار هم په اسلامی سلطنت کې داخل شو او بیا د حضرت عثمان غني په زمانه کې کابل غزني او یو شمیر نورې سیمې هم د فتحې نه پس په اسلامي سلطنت کې شاملې شوې او یو مضبوط او مستحکم اسلامي افغانستان جوړ شو.

هم په دغه اساس ورسره زمونږ د مسلمانانو عقیدت هم دی او محبت هم او بیا د پاکستان سره خو یې د دین جغرافیې، کلتور، تجارت، ادب، ځکه نو د دواړو هېوادونو ولس د یو بل لپاره د اخوت، مینې او احترام په جذبو سرشار دي او د یو بل هېواد ته د تګ په وخت ځان مسافر نه احساسوي خصوصا کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په ۱۹۷۹ کې روسي عسکرو په افغانستان یرغل وکړو، نو د افغانستان مسلمان غیرتي او پتمن ولس د خپل دین او ناموس د حفاظت په خاطر ګاونډي اسلامي هېوادونو پاکستان او ایران ته هجرت وکړو، چې زیات شمیر وګړي یې په پاکستان کښې مېشته شو، په دې دوران کې د لرې پښتونخوا ولس د خپلو افغانانو ورونو خویندو سره لکه د مدینې د انصارو سلوک وکړو او تر خپله وسه یې د دوی میلمستیا وکړه، بلخوا افغانان هم ډېر محنت کش او خواریکښ وو، چې هغوی هم لکه د ګیډر تیارې ته نه کیناستل بلکې لکه د زمري یې محنت ته ترجیح ورکړه او کار روزګار یې شروع کړو په ځای ددې چې په نورچا بار جوړ شي، د خپل کور او بال بچ د نفقې ګټلو د پاره یې د محنت او مشقت لاره غوره کړه هم دا وه، چې د خپلو انصارو ورونو خویندو سره یې ډېر ښه وخت تیر شو.

په دې دوران کې د دواړو هېوادونو د وګړو ترمنځ د دوستۍ او خپلولۍ رشتې سره جوړې شوې، چې ورسره د دواړو هېوادونو د استوګنو د تګ راتګ سلسله نوره هم پراخه شوه او د ډېرو خلکو دا خواهش و، چې مونږ دې د خپل لوی کورسیل وکړو، چې د زمرې ځخه یې زه هم وم، ځکه چې ما به د خپلو سپین ږیرو او مشرانو ځخه د افغانستان خبرې اوریدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خصوصا زما د ترور خاوند فتح محمد بابا چې اوس وفات شوی دی، هغه به د کار روزګار په سلسله کې ډیر افغانستان ته تللو او بیا به یې مونږ ته د هغه ځای حال بیانولو چې د وړوکوالي نه زما خواهش وو.

زه چې د ژورنالیزم څانګې ته راغلم او د ورځپاڼه وحدت پېښور سره مې عملي کار پیل کړ ما ویل اوس خو به افغانستان په دورو سترې شم، ځکه چې افغان مهاجرینو چې کوم اوه تنظیمونه جوړ کړي وو وحدت یې اتم تنظیم ګڼلو وحدت د افغانانو په شا کلک ولاړ وو او تر جنګ بندۍ او بیرته تګ او بیا ودانۍ کار په خلوص سره کړی دی. بیا په وحدت کی د افغانستان په موضوع یو شمیر لیکونه او خبرونه هم زما چاپیدل خو د ورتګ نصیب مې نه و شوی او بیا چې په لوی افغانستان کښې حالات زیات کړکیچن شو، نو بیا خو د تګ نه په نه تګ خوشحاله ووم، خو چې د ملګرو د دورو او هلته د ادبي صحافتي او کلتوري فعالیتونو څخه به خبریدم نو بیا به مې دغه خواهش په زړه کې په غورځنګونو شو.

د کال ۲۰۱۳ د اګست د میاشتې اته ویشتمه نیټه او د چهارشنبې ورځ وه، چې د کال ۱۳۹۲ هجری شمسی د وږی شپږمی نیټې سره سمون خوری سهار د لمانځه نه پس د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته کوهاټ ښار ته روان شوم، چې په هغه قافله کې شامل شم کومه چې د افغانستان د ملي تحریک او د ژوندون تلویزیون د مشر استاد محمد اسماعیل یون په بلنه کابل ته تلونکې وه او په کوهاټ کې د دغه زمه واري او مشري زلمي شاعر او انقلابي زلمي عبدالرحمان افغانیار ته سپارل شوې وه چې د یوې اونۍ راهیسې به یې شیبه په شیبه ما ته یادونه کوله چې ځان تیار ساته کابل ته به ځو او چې ما به خپلو انو او دوستانو ته د کابل د سفر خبره کوله، نو هر یو به زه منع کولم او ویل به یې چې جنګ او بد امني ده او بیا د پاکستانیانو د پاره خو افغانستان قتلګاه ده او زما ذهن یې داسې کړی و، چې ما ویل بس د تلو سره زما مرګ دی ځکه چې زمونږ په وړاندې رسنیو د افغانستان تصویر هم داسې وړاندې کړی و او زما خپلوانو دوستانو که ما ته دا نصحیت کولو نو هغوی ګرم نه وو.

خو زما یقین و چې افغانستان زما دویم بلکې لوی کور دی او پخپل کور کې مرګ هم د شهادت مرتبه ده او بل زما لکه د نورو مسلمانانو دا عقیده وه، چې د مرګ نه خلاصې نیشته او کومه ورځ او ځای چې د انسان د مرګ د پاره ټاکلی شوی دی هم هلته به دی رسیږي او هلته به مړکیږي او هم په دې نیت سهار وختی بازار ته راغلم چرته چې ملګري جان محمد زرګر چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو زلمی شاعر او انتهایي خاکسار مخلص ملګری دی زما په انتظار و بیا یو بل زلمي لیکوال او مینه وال شیرالرحمان بیتاب او انتهایي مخلص ملګري ډاکټرصابر شینواری، او په دوبۍ کی د پښتو ادبي ټولنې باني او(د شور شور خاموشی) شعري ټولګې خالق محترم اعجاز خټک او زمونږ د قافلې مشر او مهتمم ښاغلي عبدالرحمان افغانیار ټول راغونډ شو او د کوتل د تاریخي غرونو څخه مو د طورخم په طرف سفر پیل کړو.

په لاره مې ملګرو ته وویل چې سید صابر شاه صابر ته به هم ورځو، ځکه چې هغه سره زما رابطه شوې وه او چې زما د کابل د تګ نه خبر شو نو قسم یې راکړو، چې سهار چای به مو زما سره وي او که تاسو دلته نه راغلی نو بخښم به مو نه ملګرو زما سره دا خبره ومنله، خو په دې شرط چې هلته به ډیر نه ایساریږو ځکه چې مزل زیات دی او وخت کم او زمونږ موټروان هم دا خبره نه منله ما ورته خپله مجبوري او د صابر شاه پیري او زورګیري بیان کړه او بیا په ډیر مات زړه یې غاړه کیښوده او د سهار اته بجې مونږ د سید صابر شاه صابر حجرې ته ورسیدو هغه زمونږ په راتګ ډیر خوشحاله شو او د هر یو ملګری یې تود هرکلی وکړو د چایو څښلو په دوران کې مو ورسره خبرې اترې هم وکړې یو شمیر عکسونه یې هم راسره وویستل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه کتابونه او معمار مجله یې ملګرو ته ډالۍ کړل او د کابل د لیکوالو د پاره یې هم مجله او کتابونه را کړل او چې د صابر شاه صابر نه رخصت شوو. نو د طورخم په طرف روان شو ، چې د خیبر درې ته ورسیدو نو ماته دا شعر را یاد شو چې :

د خیبر دره خو لار د تلو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان یو دی

ما چې د خیبر خړو غرونو ته نظر وکړو نو د تاریخ یو لوی باب مې مخې ته راغلو دا هغه تاریخي سیمه او سړک دی چې د افغانستان د ننګرهار ولایت سره د پېښور پیوستون کوي په زرهاو کالونو تاریخ لري دا هغه لاره ده چې د وسطي ایشیا فاتحینو د هندوستان د حملو د پاره کارولې ده هم د غسې مورخین او سلیګري هم پرې تلي راغلي دي او د پاکستان د جوړیدو نه پس د دواړو ملکونو تر منیځه مهمه تجارتی لاره ده ، خو د دومره تاریخي اهمیت لرلو باوجود دا لاره د کنډراتو نمونه وړاندې کوی. هر ځای کې لاره خرابه ده دومره د شوارګزار سفر دی ، چې بنده په تګ پښمانه کړی تقریبا ۴۸ کلومیټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوږده دا لاره د افغانستان په تنګ کې تر ټولو مشکله ده. سره د دې چې په دې لاره هره ورځ زرګونه قبايلي پاکستان او افغان وګړي سفر کوي د ټرکونو بسونو او نوروګاډو شمير هم زرګونو ته رسي د ناټو د پاره د رسد لاره هم دا ده ولی بيا هم د دومره اهميت باوجود د تنګ قابل نه دی. بلخوا په کابل ۲۰۱۲ کې پخوانی صدر آصف علی زرداري د دې سړک د جوړولو د کار پرانسته هم کړی ده او د يو اپس ايډ له اړخه ورته تقريبا ۲۷ ملين ډالر پانګه هم ورکړی شوې ده، خو په سړک کار دومره په سستۍ او لا پرواهۍ سره روان دی چې په راتلونکو لسو کالونو کې يې هم جوړيدل مشکل دي.

په دغه ازيت ناک سفر کې ما ته د خاطر افريدي مرحوم دا شعر رایاد شو چې:

د خاطر رنګين غزل ته حيرانيږم

په دی خړ خيبر کې څه دي بې له خاورو

خو زمونږ دا خوش قسمتی وه چې ټول ملګري ښه خوش طبعيت او خوش مزاج وو او د يو بل سره په ګپ بوخت وو ګنې يو طرف ته د ګرمۍ سخت موسم او بل طرف ته خراب کچه سړک او ځای سره په ځای کار کولو په وجه بيا بيا اودريدل چې زيات

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت مو پکې ضایع شو، خو د ډېرو مشکلاتو باوجود ملګري ښه خوښ وو او په څېرو يې د خوشحالۍ او تازګۍ نخښې ښکارېدې. داسې معلومېده لکه چې د مودو مودو مسافر خپل وطن ته واپس روان وي په لاره کې هغه تاريخي جماعت هم مخې ته راغلو چې څو کاله وړاندې پکې د جمعې د لمونځ په وخت ځانمرګې برید شوی وو او یو شمیر بې ګناه وګړي پکې په شهادت رسیدلي وو او جماعت هم شهید شوی وو. دغه منظر ټول ملګري غمګين کړل او شهیدانو ته يې دعا وکړه په سیمه کې يې د امن لپاره هم لاسونه پورته کړل نور هم د سيمې مختلف مقامات زمونږ د نظره تير شو او بیا کله چې مونږ د طورخم تاريخي درې ته ورسیدو چرته د ډيورنډ کرښه مې ولیده، چې د دواړو خواو پښتانه د يو بل څخه بیلوي لکه چې په يو کور کې چې څوک ديوال جوړوی او د کور وګړي د يو بل نه جدا کوی دا تريخ تاريخ مې هم د ذهن په پردو راخور شو چې د ډيورنډ د لاسه دا کرښه ولې راکښلې شوې ده او د لوی پښتون يو وجود يې ولې دوه ځايه کړی دی او بيا چې د دغه تړون معياد پوره شوی دی، نو ولې په زوره حال د دواړو هېوادونو دولتونه او اولسونه ژوند نه تيروي او د دښمن د تړون پريکړه تر اوسه منې او عملي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وخت زمونږ په ساعتونو کې د غرمې يوولس بجې وې د طورخم په دروازه د ورو ګلاليو کوچنيو په لاسونو کې ګاډۍ وې او ويل به يې څوک مريضان ضعيفان يا سامان وړي، نو ګاډۍ حاضره ده، ځکه چې د طورخم په هډه کې چې مسافر کوز شي، نو بيا ډير مزل پياده کوي او پورې غاړه هډې ته ځي نو په دې دوران کښې مريضانو ضعيفانو ته تنګ کړان وي او سامان هم نه شي وړلی. ما يوه شيبه دا منظر وليدو او دغو ګلاليو ماشومانو ته ډير خفه شوم ما ويل دا وخت خو د دوی د لوبو او زده کړو دی د خوشحالۍ او ازادۍ دی دوی ولې دغو مزدوريو ته مجبور کړی شوي دي او پخپلو تنکيو لاسونو درانه پيټي وړي، ما ته خپل ضمير جواب راکړو دا هر څه د دې سيمې د دښمنانو د سازش نيتجه ده که دوی دلته د جنګ اورونه نه وي بل کړي او پردی جنګ يې نه وی راوړی، نو دا خلک به داسې پسمانده او نا خوانده ولې وای؟ دوی به هم لکه د نورو ماشومانو سبقونه او مکتبونه ويل د خپل هېواد په ودانۍ او سوکالۍ کې به يې ونډه اخسته او د خپل سباوون لپاره به يې هڅې کولې.

ما په دغه موقع څلور طرفه نظر واچولو ځکه چې زه په اول ځل دلته راغلی وم او په دغه لږ وخت کې مسافرو د تنګ په نيت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندې روان کړو او څو ملګري مو رانه مخکې وروستو شو ځکه چې هغوی هلته بلد وو او دوستان یې لرل چې د هغوی سره ووینې او بیا یې زمونږ د تګ نه خبر کړي عین په دغه وخت کښې د پورې طرف نه یو نوی موټر راغلو او زمونږ سره اودریدو چې د شا طرف نه یې ټوپک په لاس دوه کسان راښکته شو او مونږ ته یې هر کلی وویلو او په موټر کې یې راته د ناستې بلنه راکړه.

زه حیران شوم خو ملګرو تسلي راکړه، چې دا موټر د یون صاحب په وینا د ګمرګ ریس محترم زړه ورخان شینواري رالیږلی دی ښه زړه ور کینه او بیا د سترګو په رپ کې مونږ د ګمرک ودانۍ ته ورسیدو، چې بیخي کمه فاصله کې و او د ګاډي ضرورت نه و. پیاده هم تللی شوو خو د ګمرک د مشرانو مینه او پیرزوینه وه چې په دغه لږ مزل کې یې هم موټر راکړو.

کله چې مونږ د موټر نه کوز شوو نو د ګمرک ریس محترم زړه ورخان شینواري مدیر ښاغلی قاسم خان ستانکزی او نورو کارمندانو زمونږ تود هرکلی وکړو او یوه شیبه یې راسره په خبرو اترو کې واړوله چې ډیرې ګټورې او معلوماتي خبری مو واوریدې د افغانستان د حالاتو په اړه مو ترې ډیر معلومات ته لاسه کړل په دې دوران کې د پښتو یو زلمی شاعر ښاغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاوید شینا هم راغلو ورسره (ستا د سیمې کلیوال یم) کتاب خالق نصیب جان نصیب شینواری هم راغلو د دوی کلام زه په وحدت کې وینم او لولم یې ځکه ورسره غایبانه پیژند ګلو وه دوی سره مو هم ښې ګټورې خبرې وکړی یو بل ملګری عالمزیب شیرزاد هم راغلو داسی یوه لویه جمع جوړه شوه او یو بل سره مو د زړه حالونه شریک کړل په دی دوران کې د پېښور نه هم درې

ملګري هر یو میا لطیف شاه شاهد وارث نایاب او د ده میرمنه او نوموتې لیکواله محترمه سید حسینه ګل هم راورسیدل، دوی هم زمونږ په قافله کې شامل وو ، ځکه نو مونږ ورته انتظار کولو خو کله چې دوی راورسیدل د ګمرک په ودانۍ کې مونږ ته ډېره ښه او خوندوره ډوډۍ راکړی شوه، چې د دنیا هر نعمت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکې موجود و پـه دې موقـع هـم د ګمـرک شـپ سلسـله روانـه وه د ګمـرک رئـیس محتـرم زړه ورخـان شـینواري. مـدیر قاسـم خـان ستانکزي او د دوی نـور کارمنـدان ډیـر خـوش اخلاقـه او میلمـه دوست مینه ناک او قدرمن چاروا کي وو چې شیبه په شیبه یې زمونږ خیال ساتلو او خدمت تـه موچمتـو ولاړ وو پـه خبرو خبرو کې مو ورسره مرکه هم وکړه چې بیا په وحدت کې چاپ شوه.

د ډوډۍ خوړلـو نـه پـس مـو اود سـونه وکـړل چـې د ماسپښـین لمونځ وکړو ، خود موټروان خواهش و چې لمـونځ بـه پـه لاره کـې وکړو ، ځکه چې وخت د لمـونځ تـه ډیـر دی او سفر هم زیات دی چې په وخت ورسیږو ملګرو ومنلـه او د ګمـرک د مشـرانو څخـه مـو رخصـت واخسـتو او د جلال آبـاد پـه لاره کابـل تـه روان شـوو سفر اوږد و او زمونږ زیات ملګري سنجیده وو بیـا د حسـینه ګـل خور موجود ګي هم دا سی وه ، چې د بعضې بیباک ملګرو د لارې خنډ و خو افرین شه په ډاکټر صابرخان شنواري چې د طـورخم نـه تر کابلـه پـورې پـه سـفر کـې مسلسـل لګیـا و د افغانسـتان پـوره تاریخ یې پـه حافظـه کـې پـروت و ، د هـرې سیمـې پـه تـاریخي او تهذیبي صورت حال به یې ډیرې تفصیلي او تـاریخي علمـي او د دلچسـپۍ باعـث خبـرې کـولې ، ډاکټرصـاحب پخپلـه هـم د شینوارو قوم سره تعلق لري ځکه نو په دغو سیمو ډیرخبـر دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیاتـه پوهـه لـري، چـې یـوه وجـه یـې دا هـم کیـدی شي چـې ډاکټرصاحب څه موده وړاندې د شینوارو قـوم د تـاریخ لیکلو تابیـا هـم کـړې وه، نـو پـه دې لـړ کـې ترلـړې لـړې ګرځیـدلی و او معلومـات یـې راغونـډ کـړي وو، د ډاکټرصـاحب سره مـونږ ډیـر ازاد ګپ لګولـو کله کله بـه پـرې یـو نـیم ملګری د طنز ګـذار هم وکړو، خو افرین شه د ده پـه حوصلې چې پـه تندي یـې ګـونجې قـدري هـم نـه دی راغلـې او پـه هـره موقـع یـې د خنـدا پیشـانۍ څرګندونه کړې ده.

د افغانستان آب هوا بیخي بدله او معتدله وه د ګرمـۍ احسـاس مـو بالکـل نـه دی کـړی. پـه لاره کـې د سـړک پـه دواړو غـاړو شنه باغونـه فصلونه غرونـه او سیندونه وو، چـې زمـونږ نظرونـه یـې خپل ځان طرف تـه راجلب کول او مـونږ د دغـو قـدرتي نظارونـه محظوظ کیدو. په اکثرو مقاماتو کې مو ولیدل چې زمینـدارانو نوې میوې او سبزۍ د سړک په غاړه د خرخ لپاره ایښي وې، چـې ما تـه یـې د مردان ملاکنډ پـه سـړک د جهنډو، جلالـه، شیرګړ او تـر سوات پورې هغه منظر رایاد کړو چرتـه چـې مقـامي باغوانـان او زمینـــداران ختکي، الـــوچې، اســـترابری، مالټې، املوک او د موسم نـورې میـوې او سـبزۍ خرڅـوي هـم دغـه منظـر د طـورخم جلال آباد پـه سـړک مونږ ولیدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سفر په دوران کې مو د مومند دره په مقام د سړک په غاړه جوړ شوی مسجد عمرفاروق کې د ماسپښین لمونځ په جمعې سره ادا کړو او د تحدیث بالنعمت په توګه باید ووایم چې د امامتۍ ثواب یې زما په برخه شو مخکې چې تیر شو نو د لوی مفکر شاعر لیکوال او سیاستوال استاد ګل پاچا الفت مزار ته

ورغلو او دعا مو ورته وکړه، چې په لغمان کې موقعیت لري د دې نه پس په لاره کې د مازدیګر لمونځ لپاره ودریدو دغه ځای کې ډاکټر صابرخان شنواری یو دوکاندار نه د شلو روپو چپس رااخستل او چې کله یې شل روپۍ ورکړې نو دوکاندار ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل شل نورې راکړه ځکه چې مونږ سودا په افغانيو پلورو. په دې خبره ډاکټرصاحب حيران شو او بعضې ملګري په خندا شو. نورو ملګرو هم د دوکانونو څخه د خوراک څيزونه او مشروبات راواخستل او د يو بل اکرام يې وکړو.

د دمې نه پس مو بيا حرکت وکړو او چې ماښام لمر پرېوتو نو په دغه وخت کې مونږ د کابل يکه توت سيمې ته ورسيدو

چرته چې د ژوندون تلويزيون ودانۍ ده. کله چې دروازې ته ورسيدو نو په وظيفه تعنيات څوکيدار زمونږ په روڼ تندي هرکلی وکړو او چې زمونږ د سفر نه خبر شو، چې د استاد اسماعيل يون په بلنه د يو سمينار لپاره راغلي يو، نو لا مونږ په خبرو بوخت وو، چې استاد يون پخپله بهر راغلو او زمونږ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر تود هرکلی وکړو، بیا ورسره د ننه د ژوندون تلویزیون د فتر ته لاړو، چې لویه ودانی لري او د هرې خپرونې لپاره خپلې جدا ستوډیوګانې لري. ورسره لوی چمن، کینټین، مسجد، میلمستون او نورې ټولې آسانی هم دلته موجودې وې. کله چې

مونږ د ننه لاړو، نو په چمن کې دوه میلمانه ناست وو. چې څنګه له مونږ سره مخامخ شول نو ډیر په مینه یې راته هرکلی وویلو او خپله پیژندګلوي یې وکړه چې د هغې تر مخه په دوی کې یو استاد ثناء الله خان یوسفزی و چې د ال انډیا ریډیو د ډهلي پښتو خپرونې معروف نطاق و. او ما یې ډیر په وړوکوالي اواز اوریدلی و. څکه نو هرکله چې ده خبرې وکړې، نو ما ترې تپوس وکړو ستاسو اواز مې چرته اوریدلی دی او بیا هغه د ال انډیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریډیو د ډهیلی خبره وکړه او چې کله ما ورته وویل ستا سو د اواز سره د وړوکوالي نه واقف یم، نو بیا یې راته ټوله کیسه وکړه چې په بنیادي توګه د صوابۍ ضلعې د زیدې کلي سره تعلق لري، بیا د دوی نیکونه تخت بابې مدې بابا ته راغلي وو او وروستو یې مشران بټګرام ته تللي وو. هم دغه ځای نه بیا دوی هند ته لاړل خو جایدادونه او خپلوان یې اوس هم په دغو ځایونو کې میشته دي. البته ثناء الله خان یوسفزی د خپل خاندان سره اوس مهال په هندي کشمیر کې ژوند کوي او دلته د پښتنو قومي مشر دی. چې په کشمیر کې د پښتنو روایاتو او ژبې د خوندي کولو او غني کولو لپاره په لویه پیمانه کار کوي. ډیر خوش اخلاقه سړی وو او لویه تاریخي پوهه او پانګه یې لرله.

دویم میلمه د هند څخه راغلی ډاکټر عبدالخالق رشید و چې په هند کې په افغان سفارتخانه کې د کلتوري چارو مسول دی. نوموړی ډیر شریف شخصیت دی. یو شمیر کتابونه مقالې او د پښتون قام تاریخ یې لیکلی دی او خصوصا په هند کې د پښتنو د تاریخ څخه ډیر خبر وو او اوس مهال چې کوم پښتانه په هند کې میشته دي د هغوی متعلق یې هم دقیق معلومات لرل. په دې دوران کې زمونږ ملګرو ته هم موقع ورکړی شوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وار وار سره خپله پېژند ګلوي وکړي. هر ملګری خپله لنډه پېژند ګلوي وکړه. البته ډاکټر صابر خان شنواري په ډېر تفصيل کې لاړو او پوره تاريخ يې بيان کړو، ځکه چې موصوف د تاريخ ليکوال دی ځکه نو په ماغزو يې تاريخ سپور و، خو ښه وه د ماښام بانګ شروع شو او مونږ د لمانځه لپاره پاځېدو.

کله چې لمونځ څخه فارغ شو، نو د استاد يون صاحب په وينا مونږ ټول ميلمانه په ګاډو کې روان شوو د شپې د کابل ښار بيخي د رڼاګانو نمونه وه. هر طرف ته لوړې دنګې ودانۍ ارت بيرت سړکونه د ټريفک بهترين نظام د ژوند ټول معمولات روان دوان بازارونه مارکيټونه آباد او د خلکو ګڼه ګونه بيخي يو داسې منظر و لکه چې مونږ د اروپا په کوم ښار کې روان يو. لږه شيبه پس مونږ يوې لوړې ودانۍ ته ورسيدو. هلته په پارک کې ټول ګاډي ودرول شو او بيا مونږ په پوړو پورته وختو چيرته چې د حجرې په طرز يو لوی ميلمستون و.

دلته درې څلور کسان زمونږ منتظر و. چې مشري يې د يو زلمي حاجی ميرعالم ستانکزي په غاړه وه. دا ښاغلی ښه کاروباري او شتمن سړی و. په پښتون قوم او ژبې هم سخت مئين و او د نن ماښام ډوډۍ زمونږ لپاره هم ده کړې وه. چې پکې د دنيا هر يو نعمت موجود و د خوراک په دوران کې د پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

قام په تاریخ او او سني وضعیت هم خبرې وشوې ورپسی د ترخو چایو دود وشو او ماسخوتن بیرته مونږ د راتګ د پاره تیاري نیوله چې یو زلمي راباندې آواز وکړو. صادق صاحب څنګه ئی ؟ او ملګري انډیوالان دې څنګه دي. ما په اثبات کې ځواب ورکړو خو حیرانه هم شومو چې دا څوک دی چې ما پیژني. او زه یې نه پیژنم هغه زما په طبعیت پوهه شو او زر یې وویل محمد کبیر یم او بیا ما وپیژندو چې د حاجی یاقوت خان شینواري سره په کوهاټ کې ده کار کولو ورسره یو بل ملګری خان آغا هم و ما ترې د هغه پوښتنه وکړه ویل یې هغه هم دلته دی او زه هم په دې ودانۍ کې د حاجی میرعالم ستانکزي سره کار کوم. ښه ګذاره مو روانه ده حاجی یاقوت خان شینواری د پښتو لیکوال او ژورنالسټ دی چې ورځپاڼې وحدت پېښور سره یې د بیوروچیف او کالم نګار په حیث کار کولو اوس مهال په بیلجیم کې دی او خپله دنده تر سره کوي.

د ملګري محمد کبیر نه رخصت شوو او بیا د ژوندون تلویزیون خپل میلمستون ته راغلو دا عجبه خبره وه، چې زمونږ په کمرو کې پکي نه وو او موسم معتدل و، ځکه نو د پکو ضرورت هم نه محسوسیدو او دا حال په ټول کابل کې و. مونږ لویو لویو دفترونو او هوټلونو ته لاړو، خو د کابل موسم داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، چې د غلته پکې نه وو. ورسره عامې اوبه هم د ښځو لپاره نه پیدا کیدې هرځای کې فلټر شوې اوبه په بوتلونو کې لاس ته راتلې او خاص وعام به هم دغه اوبه کارولې.

سهار چې مونږ پاڅیدو نو د لمونځ او ناشتې نه پس بیا د ژوندون تلویزیون په چمن کې راغونډ شوو او په هغه سمینار کې د ګډون لپاره مونږ روان شوو چې سر خط یې و(پښتون په تراژیدۍ کې او د ژغورنې لار) او د نومـوړي سمینار لپاره زمونږ په شمول د هېواد د ننه و دباندې څخه پوهان لیکوالان او د قلم قبیلې ښتنان بللی شوي وو او بېلا بېلو مقاله لیکونکو ته په لاندنیو موضوعاتو د مقالو لیکلو بلنه ورکړل شوې وه:

(۱) د سیمې استخبارات او پښتانه

(۲) تیره یوه لسیزه او وژل شوي پښتانه مشران

(۳) د مدرسې او ښوونځی واټن او د پښتون ماشوم برخلیک

(۴) شمالي ټلواله او پښتانه

(۵) مذهبي افراط او پښتانه

(۶) پښتانه او نړیواله ټولنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷) پښتانه او د مفاهیمو هنر

(۸) د پښتنو ځان ساتي مشران

(۹) ښوونځي سوځونه او د پښتنو راتلونکی

(۱۰) د پښتون مشرتابه خلا

(۱۱) پښتانه او اوسنی سیاست

(۱۲) پښتانه او افراطیت

(۱۳) پراخ کیمیت او موثر کیفیت

(۱۴) پښتانه او رسنۍ

(۱۵) اقتصادي فقر او د پښتنو راتلونکی

(۱۲) پښتو او سیالي ژبې

(۱۷) جګړه او د پښتنو کلتوري ارزښتونه

(۱۸) د لرو برو د پیوستون لارې چارې

(۱۹) پښتانه روښنفکران او مضر احتیاط

(۲۰) پښتانه او نړیوالتوب

(۲۱) پښتانه او هنري نړۍ

(۲۲) د پښتو لیکنې سمون لارې چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳) پښتو او پښتانه چاروا کي

(۲۴) پښتانه او غربي نړۍ

(۲۵) پښتانه او ګاونډیان

(۲۶) پښتانه او انتخابات

(۲۷) پښتانه او د نړۍ زبرځوا کونه

د دې سربیره لیکوالو ته دا هم ویلی شوي وو ، چې که چیرې په اړوندو موضوعاتو او په ورسره سمون خوړونکې موضوع څوک مقاله ولیکي نو هغه به هم په سمینار کې شاملولی شي او یا که څوک وینا کول غواړي نو هغه ته به هم موقع ورکولی شي چې په دغو موضوعاتو وینا وکړي کله چې مونږ د سمینار ځای کابل ښار هوټل ته روان شو ، نو په لومړي ځل مو د کابل ښار هم په رڼا ورځ ولیدو او کوم تصویر چې مونږ ته د رسنیو د کابل ښودلی و هغه بیخي دروغ ثابت شو. ځکه چې رسنۍ وایي هره ورځ په کابل کې بریدونه او بمونه دي وژنې او جنګونه دي ځانمرګي حملې او د انسان د وژنې پلانونه دي، خو د چا خبره چې لیدلی او اوریدلی ډیر فرق لري. مونږ دغه یو منظر په کابل کې ونه لیدو هر طرف ته د بیا ودانۍ کار روان و د کابل ښار ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرغوني اثار او ودانۍ خوندي وي. بازارونه مارکيټونه يې اباد و د خلکو ګڼه ګونه بيخي عادي ژوند و بلکې ماډرن ژوند و او د کابل ښار د پيرس نقشه وړاندي کوله او داسې هوار سړکونه وو، چې د سترګو په رپ کې يې مونږ د کابل ستار هوټل ميلمنو لپاره ورکړلې شوو مخصوصو ګاډو په زريعه رسولي وو.

کله چې مونږ د کابل ستار هوټل ته ورسيدو نو ما ته د پېښور

انټرکانټينينټل هوټل راياد شو، هو بهو هم داسې نظام يې و د استقباليې نه واخله تر تالار ټوله نقشه يې يو شان وه او ما ته داسې محسوسه شوه لکه چې مونږ پېښور کې يو.

هرکله چې تالار ته ورسيدو نو يو شمير ادب پوهان سياستمداران، وزيران خارجي ميلمانه او د رسنيو استازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور اړوند شخصیتونه مو له ډیر نږدې څخه ولیدل چې له جملې څخه یې پوهاند حبیب الله رفیع، عصمت قانع، حبیب نثار، محمد اکرم خپلواک د سرحدی چارو وزیر، ډاکټرځلاند، قاضی حسن حقیار، طایرځلاند، ډاکټرخوشحال روهي، مجیب الرحمان لحاظ، جنرال طاقت، فرید احمد تسکین، سراج الدین پټهان، ډاکټرابراهیم شینواری، ډاکټرکمال سادات، استاد روستار تره کی، محمد حلیم فدایي او یو شمیر نور نوموړي شامل وو.

سمینار پیل شو او هر یو وینا کوونکي ته په وار سره بلنه ورکړی کیده. چې ډیری علمي او د موضوع سره برابرې مقالې پکې په بشپړ ډول واورول شوې، خو د مقاله نګارانو تعداد زیات موضوع فراخه او وخت کم و ځکه نو منتظمینو اعلان وکړو چې د مقالې پځای خلاصه وړاندې کوئ ځکه چې وخت نیشته او میلمانه زیات دي. که څه هم په دغه وینا چا عمل ونکړو او هر چا د خپل زړه براس وویستو خو آفرین شه د اوریدونکیو په حوصلو چې په ډیر صبر او غور سره یې مقالې واوریدې او په ډیره منظمه توګه سمینار پای ته ورسیدو. چې په اخرکې یې ګډه اعلامیه هم جاری کړی شوه او دا هم وویل شو چې په سمینار کې اورول شوې ټولې مقالې به په کتابي بڼه چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. ما چې د سمينار په اړوند پورته موضوعي فهرست کې لسم نمبر موضوع خوښه کړې وه، نو دلته که يې راوړم او تاسو درنو لوستونکيو سره يې هم شريکه کړم. کوم عيب را ته نه ښکاري دا هم همغه مقاله چې (د پښتون مشرتابه) ترسرليک لاندې ليکل شوې او اورول شوې ده.

دا حقيقت لکه د لمر روښانه دی چې پښتانه زرګونه کاله لرغونی تاريخ لري. دغسې دوی خپل ځانګړي روايات، اقدار، تهذيب، تمدن، دود، دستور او عنعنات هم لري او دا هغه بهادر، جرات مند، ميړنی او تاريخي قام دی، چې تل يې پخپل ناموس، وطن غيرت کړی دی او په نړۍ کې يې د خپل ځانګړي فطرت او طبيعت يو جدا روايت قايم کړی دی.

د پښتون قام وګړي انتهايي زړه سواندي، خيرخوا، همدرد او د نورو سره د ښېګړې په صفاتو سينګار او سمبال دي. د لوظ پاښه او د روغې جوړې منونکي دي. په ټولنيزه توګه دوی داسې کارنامې ترسره کړي دي چې نور قومونه او ولسونه ورته حيران دي او په ځانګړې توګه يې هم کړي، داسې د جرات او ځانګړي شجاعت څرګندونه کړېده، چې يوه نړۍ يې متعرفه ده. زه سره ددې چې د دې قوم په اړه په عامه توګه دا ويل کيږي، چې تعليم نه لري، بلکې د تعليم مخالفت کوي خصوصا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو خو بیخي د زده کړې دروازې بندې ساتي بیا ځینې روایتونه او قدغنونه هم داسې دي، چې زده کړو په لاره کې خنډ ان ګڼل کیږي. خو ولې بیا هم پښتانه وګړي په مختلفو ځانګو کې داسې کارنامې ترسره کوي هم په تیرې زمانې کې او هم اوس مهال یې تولنه ټوله نړۍ په حیرت کې اچولې ده.

د فکرځای دی چې هرکله د یو قوم بچیانو او ځوانانو ته خصوصا نجونو ته د تعلیم لارې هم تړل شوې وي. بندېزونو او قدغنونو سره هم مخ وي ولې بیا هم دومره پرمختګ وکړي. نو یقینا چې دا ددې خبرې غمازي کوي چې پښتانه ډیر باصلاحیته قوم دی. خو که چیرې دوی د روزنې، پالنې، زده کړې او ښوونې بندوبست په سمه توګه وکړای شي او په صحیح اسلامي او افغاني طریقې سره ورته تعلیم ورکړی شي نو د نړۍ د هر قوم نه زیات پرمختګ کولی شي او ډیر ناممکن کارونه ممکن کولی شي. ځکه چې دا قوم ډېر زړه ور او جرات مند قوم دی. چې په هرحال کې دوی د خپل محنت او صلاحیت په برکت لارې وباسي لنډه دا چې پښتون ډېر لرغونی د کمال او هنر نه ډک قوم دی. چې د نړۍ په مختلفو هیوادونو یې حاکمیت هم کړی دی او بادشاهي هم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو له بده مرغه چې پښتون قوم د دومره لوی تاريخ درلودلو باوجود په بعضې اړخونو کې د نورو قومونو څخه ډېر وروسته پاتې شوی دی ، لکه د مثال په توګه پښتون قوم په هره زمانه کې د يو مخلص ، ذهين او ځيرک مشر د سيوري لاندې نه دي جمعه شوي. چې دا خو اور تس نس قوم يې په يو تغر راغونډه کړی وي يا اوس يې راغونډه کړي. ځکه چې د پښتون دا لويه بدمرغي ده چې دوی د ځان نه بغير بل څوک مشر نه مني هر يو ځان زمری بولي او نور ورته ګيدړان ښکاري. حال دا چې دا ممکنه نه ده چې هر څوک دې زمری شي او د دنيا تاريخ شاهد دی چې د ټول قوم مشري يو کس کوي. هر څوک د دې جوګه نه وي او هغه قوم پرمختګ کولی شي کوم چې د خپل مشر تابه په احکاماتو او پريکړو په خلوص او اتفاق سره عمل کوي. ولې د پښتون قوم بخت په دې لړ کې بيدار نه دی او د بې اتفاقۍ ښکار دی.

د دې سره يوه مهمه خبره هم کولی شي، چې د پښتون اتحاد د يوې توطيې له مخې تار تار کيږي ، خو دا لا تر اوسه پورې چا معلومه نه کړه چې د دې توطيې تر شا څوک دي او ولې د پښتون قوم وحدت ته زيان رسوي په دې لړ کې زمونږ پوهانو ته د خپلو صلاحيتونو ، تجربو او ادراک پر بنسټ کار کول پکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې د پښتون وحدت خلاف سازشي لاسونه را څرګند کړي او د هغو مخونه بې نقابه کړي. کوم چې په دې سازش کې ککړ دي.

له بده مرغه دا حقيقت هر څوک مني چې پښتون قوم مشرتابه نه لري خو د دې د پاره لاره هواره کړي. ټول پښتون په يو مزي وپيري. ځکه چې نن پښتون قوم د کومو مشکلاتو او کشالو سره مخ دی ، کوم جنګونه چې په پښتنه سيمه کې شروع کړای شوي دي. د دې ټولو بنسټيز علت د پښتون رهبر نشتوالی دی. د پښتون راغونډ بدل ، يو کيدل د دوی د هر دښمن ماتې ده ، لکه خوشال بابا چې وايي.

اتفاق په پښتانه کې پيدا نه شه

ګنې ما به د مغل ګريوان پاره کا

اسلام هم موږ ته د يووالي لارښوونه کوي او دا د خوښۍ ځای دی چې پښتانه د اسلام په سپيڅلي دين کلک مين دي او په اسلامي تعليماتو باندې عمل کوي. هم د دې لارښونو په نتيجه کې موږ ټول پښتون قوم ته پکار دي چې په يو مشرتابه راجمع شو او د يووالي څرګندونه وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله زمونږ د قوم دا هم بدمرغي ده چې اقتدار يې لاس ته راغلی دی، خو ولې بيا هم د خپلې ژبې، کلتور، فرهنګ او د خپل ملت لپاره يې کوم بنسټيز کامونه نه دي پورته کړي، خصوصا د ژبې په برخه کې خو تېرې تاريخ ډېر ګيله من دی او وايي چې دوی په خپلو بادشاهيو کې د دوی دولتي او درباري ژبه پردی وه د ليک لوست ژبه پردی وه ، ځکه خو پښتو ژبې هغومره پرمختګ ونه کړو څومره چې يې تاريخ اوږد دی او هميت يې معلوم دی. داسې نور هم ډېر عوامل او علتونه دي چې هغه د پښتون قوم د پرمختګ په لاره کې خنډ ان دي.

اوس موږ ته ضرورت د دې خبرې دی چې نور زمونږ د يوويشتمې پيړۍ پښتون ځان وپيژني او د پښتون مشرتابه دا خلا پخپل سوچه فکر، سپيڅلي سوچ او روښانه ذهن د يو داسې مشرتابه په صورت کې پوره کړي چې څلورو کروړو پښتنو د پاره د منلو وړ او د رهبرۍ جوګه وي او هم دا هغه فيصله او ذريعه ده چې پښتنه سيمه کې لګيدلی اور وژلی شي او پښتون قوم د موجوده او راتلونکی ستونزمن ژوند چې تيروي د هغه نه نجات موندلی شي او د يو امن خوښي، وطن پرست او د ملت خيرخوا په عصري علمو پوهه مهذب او مترقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ترې جوړېدی شي او د نړۍ په قومونو کې د سیال قوم په توګه خپله پیژندګلوي جوړولی او ساتلی شي.

په هر صورت د سمینار په نیمایي کې ټولو میلمنو ته ډوډۍ ورکړی شوه او دا هغه شیبه وه، چې د یو شمیر نالیدلو څهرو سره مو څو خبرې او ملاقات وشو ځکه چې د سمینار په دوران کې دا موقع میسره نه وه، خو د وقفې نه په استفادې سره مو څو ملګرو سره خبرې اترې وشوې او په ملاقات یې خوښ شوم. کله چې د سمینار څخه فارغ شوو نو ملګري طایر ځلاند ویل چې اوس به زما سره ځی. اول به د باغ بالا او بیا به د کابل ښار سیل وکړو. او بیا به شپې ته زما سره میلمانه یاست.

طایر ځلاند زلمی شاعر ادیب او د تلویزیون او راډیو تکړه ویاند دی د (خوشبو نه وینه د رنګونو څاڅي) او (لپه کې رڼا) یې شعري ټولګې چاپ دي او د (پښتو غزل تنقیدی جاج) یې نثري اثر دی د دې تر څنګ یې په مختلفو مطبوعاتو مجلو اخبارونو او انټرنیت له لارې علمي ادبي مقالې هم وخت په وخت خپریږي. ماشوم توب یې د مهاجرت په حالت کې زمونږ سره په کوهاټ کې تیر کړی دی او هم دلته یې سبق ویلی او د دینی زده کړو نه یې د کوهاټ ملګرو سره د خپلی مینې رشته قایمه ساتلې ده هم دا علت و چې مونږ هم ورته ترې اجازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضروري ګڼله او طایرځلاند هم راسره ومنله او یون صاحب هم په روڼ تندي اجازه راکړه. خو یون صاحب پر طایرځلاند دا تاکید هم وکړو، چې سهار یې بیرته وختي ما ته راورسوه.

وروستو ماازدیګر وخت مونږ باغ بالا ته لاړو. هلته مو د کویټې نه راغلی میلمه شاعر فضل الهی پتمن، فرید احمد تسکین او صالح محمد سره هم ملاقات وشو. په دوی کې نمړی دواړه ښاغلي خو مونږ په اول ځل ولیدل. البته صالح محمد مونږ سره په کوهاټ کې د غلام بانډې کیمپ کې اوسیدو. او مونږ سره به په ادبي بنډارونو او مشاعرو کې شریکیدو. نو زمونږ سره یې پیژند ګلوي وه د هغه په لیدو مونږ او زمونږ په لیدو هغه ډیر خوښ شو او د یو بل سره مو تیرې خاطرې رایادی کړې د ملګرو د حال احوال تپوس پوښتنه وشوه او ملګرو تصویرونه وویستل او بیا د لمر پربوتو سره مونږ د کابل ښار سیل ته روان شوو او د کابل په مختلفو بازارونو سړکونو او مشهورو ځایونو ورغلو.

دلته پخوانۍ ودانۍ هم موجودې وې چې پیړۍ پیړۍ پخوا جوړې شوې وې او د مختلفو مذهبونو او تهذیبونو ترجماني یې کوله او اوسنۍ ودانۍ مو هم ولیدې چې د نړیوال معیار مطابق جوړې شوې وې. د جنګونو په دوران کې په نخښه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديوالونه مو هم وليدل چې د ګوليو او غوټو غارونه او سوري اوس هم پکې ښکاري ځرګند وو لکه د دغو ودانيو ليدو سره راته ما ته د افغانستان مړدکيو زره کلن تاريخ راوړاندې شو او د مختلفو قومونو او تهذيبونو تصويريې د سترګو وړاندې ودريدو خصوصا د جنګونو او بريدونو يو طويل تاريخ راته را ياد شو کله د کوروش د سرو لښکرو يرغل او کله د سکندر يرغل، کله د ساسانيانو واک کله د پينو هونګانو واکمني کله د غربي ځواکونو حملې او کله د نورو قومونو تيري کله صفويان او کله سامانيان، غزنويان او بيا چنګيزخان او ګوډ تيمور ظلمونه او حکومتونه چې د افغانستان په خاورو دغو ټولو قومونو د قبضې او واکمنۍ هڅې کړې دي، خو بريالي شوي نه دي چې ټول عمر يې حکومت پرې وکړي ځکه چې دا خاوره دا وطن او دا هېواد د افغانانو و او وي به او د ډيرو جنګونو او کوششونو ناکام کيدونه پس ټولې نړۍ د افغانستان څخه لاس واخستو او په ۱۷۰۹ په لومړي ځل د ميرويس نيکه د مشرۍ لاندې افغانانو خپل نظام جوړ کړو. او بيا په ۱۷۲۳ کې ابداليان د دې هېواد واکمن شو او په ۱۷۷۲ ء کې يې د احمد شاه ابدالي دراني په مشرتابه يو مضبوط او مستحکم حکومت جوړ کړو. او د تاريخ په اوږدو کې په اول ځل د افغانستان په خاوره د افغانانو فراخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنسټ حکومت قایم شو چې تر اوسه پورې د افغانانو حکومت قایم دی.

د تاریخ له مخې د افغانستان نومونه مختلف پاتې شوي دي چې د جملې څخه يې سجستان هم دی دا داسې هېواد دی چې تر ټولو زوړ تاریخ لري او افغان داسې مضبوط او توانا قوم دی چې تل د جنګ په حالت کې پاتې شوی دی. کله د خارجي یرغلګرو او تعرض کوونکیو خلاف مورچه زن دی او کله د خپل منځي قبیلوي جنګونو په ولقه کې دی. او د افغانستان په سمه او غر، شاړه دښته صحرا او بازارونو هر ځای کې دغه انځور موجود دی.

مونږ د کابل ښار په ننداره وو خو وخت ماښام شو او زیات دوکانونه تړلی شوي وو. خصوصا د کتابونو دوکانونه تړلي وو سره د دې چې په یو ځای کې د کتابونو لوی بازار و او په زمکه د کتابونو لوی تعداد موجود و خو دوکانداران د تګ په حال کې وو او کتابونه يې راغونډول ځکه مونږ تري کوم کتاب وانه خستی شو او بیا چې په وړاندې لاړو نو د کابل تاریخي جماعت پل خشتي ته لاړو او دلته مو د ماښام لمونځ ادا کړو. دا ډیر ارت بیرت او لوی مسجد دی چې په لیدو سره يې د پیښور مهابت خان جماعت یا لاهور بادشاهي مسجد مونږ ته رایاد شو. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت کې د لمونځ ګذارو زيات تعداد موجود و سره د دې چې د جمعې لمونځ شوی و خو بيا هم دومره خلک وو چې ځو ځو جمعې جوړيدی شوې. بعضې خلک پکې ناست وو او د جماعت د روحاني ماحول نه ئی خوند اخستو د لمونځ نه پس مو د دې تاريخي مسجد سيل وکړو او مختلفی برخې مو وليدې او بيا د طاير ځلاند د کور په طرف روان شوو چې د کابل په اطرافو کې موقعيت لري.

دغلته مونږ د شپې ناوخته ورسيدو چې زيات مزل مو پياده وکړو د دې فايده دا وه چې سيل مو ښه وکړو په دې وخت کې زمونږ درې ملګري ميالطيف شاه شاهد ، وارث ناياب او حسينه ګل زمونږه جدا شوي وو. نه ده معلومه چې هغوی کوم خوا ته تلي وو. خو شپې ته بيرته خپلو کمرو ته ژوندون تلويزيون ته تللي وو.

مونږ چې د طاير ځلاند کور ته راورسيدو نو د هغه نورو ورونو واصف الله شمس، ساير ځلاند او ځو نورو ځلميو زمونږ تود هرکلی وکړو. واصف الله شمس د پښتو شاعر دی او زمونږ سره په کوهاټ کې ډير پاتې شوی دی. ټولې ديني او عصري زده کړې يې هم دلته کړي دي او لکه د طاير ځلاند يې د فراغت دستار تړلی دی دی. په ننګرهار کې اوسيږي. خو د ورور کره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

میلمستیا راغلی و، خو ښه ده چې زمونږ سره یې هم لیده کاته وشو. د ماسخوتن ډوډۍ خوړلو نه پس ملګرو تر ناوخته خبرې اترې وکړې او د یو بل د حال څخه یې ځانونه خبر کړل.

سهار چې مونږ پاڅیدو نو د لمونځ لپاره زه او اعجاز ختیک صاحب ووتلو او چې څه مزل مو وکړو، نو یو جمات په نظر راغلو خوله بده مرغه د اوبو کمبوت مسله پکې موجوده وه خو بیا هم اودسونه مو وکړل او لمونځ مو هم وکړو. کله چې واپس راغلو نو خبر شو چې زمونږ ملګري ډاکټر صابر خان شینواري واپس تلی دی او د ځان سره یې فضل الهی پتمن هم بوتلی دی که څه هم ډاکټر صاحب وړاندې ویل چې ټول سفر په دې رنګین و، خو سهار چې ټول ملګري اوده وو نو ډاکټر صاحب د موقعې نه فایده اخستې وه او پښې یې سپکې کړې وې.

مونږ چې د سهار چای وڅښلې نو بیا ژوندون تلویزیون ته راغلو دلته مو دمه وکړه او بیا د استاد اسماعیل یون صاحب سره د کابل بابا هوټل ته لاړو. هلته زمونږه ډیره ښه میلمستیا وکړی شوه. کله چې د ډوډۍ نه فارغ شوو او لاندې راکوز شوو نو حسینه ګل خور څو وارتپوس وکړو هغه نایاب څه شو؟ نو یو ملګري ځواب ورکړو چې نایاب دی نو بیا یې څه له تپوس کوې چې په دې ټول ملګري په خندا شو. او لږه شیبه پس نایاب هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلو چې د لاس مينځلو د پاره غسلخانې ته ننوتې و د ډوډۍ نه چې اوزګار شوو نو د ژوندون په طرف روان شوو دا د جمعې مبارکه ورځ وه، ځکه ملګرو غوښتل چې د افغان ادبی بهير په اوونيزه غونډه کې برخه واخلي کومه چې په هره جمعه دايريږي. دا خبره ټولو ملګرو په يو اتفاق سره خوښه کړه او بيا د يون صاحب په اجازه د جمعې د لمونځ وروستو مونږ ټول ملګري د افغان ادبی بهيرغونډې ته لاړو.

کله چې د غونډې ځای ته ورسيدو نو غونډه پيل شوې وه. ايجنډا هم ټاکل شوې وه. خو کله چې د غونډې ملګرو مونږ وليدو نو د غونډې صدر اعلان وکړو، چې د ميلمنو خبرې به واورو شعرونه به ووايي او ټاکلې ايجنډا به بلې غونډې ته پريږدو. په دی پريکړه ټول يوه خوله شوه او بيا د ميلمنو سره اعجاز خټک صاحب او ميرمن حسينه ګل هم د ميلمنو په څوکيو کيناستل دلته مو نجيب الله منلی، عبد الجبار څپاند، نثار صاحب، رودوال صاحب، همايون هېواد، الحاج ډاکټر نعمت ګل پرګنيز، افضل شيرزاد، نور ګل شفق، سيد جيلانی جلان، ترابي منګل، جاويد اوربل، پښتونيار، شمس الدين شمس، فضل الرحمن پاڅون، محمد عزيز تحريک. اسد الله غضنفر، اسلام زوی، علم ګل سحر، پير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاروان، زلمی هنرمند جاوید امرخېل او یو شمیر نور شاعران ادیبان او پوهان مو دلته ولیدل. مونږ ورسره خپل احساسات او خوښي شریکه کړه او دوی هم زمونږ په راتګ بیخي زیات خوښ وو.

کله چې د بهیر غونډه پای ته ورسیده، نو یو شمیر کتابونه ملګرو یو بل ته ډالۍ کړل او چې مونږ د بهیرد دفتر څخه لاندې راکوز شو، نو حسینه ګل خور بیا حیرانه وه او دا تپوس یې کولو چې نایاب څه شو؟ او چې یو ملګری بیا ورته وویل چې هغه نایاب دی، نو بیا څه لپاره د هغه تپوس کوی؟ په دې خبره یو ځل بیا ټول په خندا شو. په دې موقع هر یو شاعر زمونږ میلمستیا کول غوښتل او مونږ ته یې بلنه راکوله، خو زمونږ عذر دا و، چې مونږ د استاد یون صاحب میلمانه یو او د هغه د اجازې پرته هیچرته نه شو تللی او چا ریې ښه چې ملګرو به زمونږ غذر قبول کړو، خو بیا هم هغوی مونږ ته ډیره مینه راکوله البته ښاغلي پیر محمد کاروان صاحب یوه منځنۍ لاره وو یسته ویل یې که د ډوډی میلمستیا مو د یون صاحب سره ده، نو بیا به زما سره چای څښئ او خبره چې د چایو راغله نو په افغانستان کې مونږ توري چای بیخي کمې ولیدې ورسره د ښلو او به هم عامې کمې لاس ته راتلې البته هرخاص وعام فلټر شوې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلونو اوبه ښځبلې چې په ډېره کمه بيعه لاس ته راتلې په هرځای کې به خلکو د بوتلونو اوبه استعمالولې.

د پيرمحمد کاروان صاحب فن او شخصيت دومره خوږ او د قدر وړ و چې ملګرو ورته انکار نه شو کولی او بيا يې مونږ ګلبهار هوټل ته بوتلو د ټولو ميلمنو لپاره يې د چايو بندوبست وکړو، چې پکې بعضې مقامي ملګري هم شامل شو. د چايو سره يو شمير نور خوراکونه هم راوړل شو او يوه شيبه مونږ د چايو د خوند تر څنګ د کاروان صاحب علمي ادبي خبرې او خاطرې واوريدې او کله چې خبر شو چې زما (ليکونکي) تعلق د پښتو ورځپاڼې وحدت سره دی. نو ډير خوشحاله شو او ويل يې چې وحدت اخبار سره مې دومره مينه ده چې يو وخت داسې هم و چې زه به مياشت پس د خوست نه ميران شاه ته راتلم نو د يوې مياشتې اخبارونه به مې يو ځای له ځانه سره وړل او بيا به مې لوستل ځکه چې دغه وخت خوست ته وحدت اخبارونه نه راتلل.

کاروان صاحب د خپل فن او شخصيت دواړو په حواله خپل يو ځانګړی خوږلت او شخصيت لري زمونږ د ټولو ملګرو يې ډير په ورين تندي ملتيا او ميلمستيا وکړه او بيا چې کله ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ د ژوندون ودانۍ ته حرکت وکړو نو ډیر په مینه او عزت یې رخصت راکړو.

کله چې خپلې کمرې ته راغلو نو دلته د پښتو لوی ځپړونکي لیکوال او پوهاند استاد زلمی هېواد مل زمونږ په انتظار و د هغه سره مو ولیدل او ښه شیبه مو سره په بیلا بیلو ادبي او علمي موضوعاتو خبرې وکړې. ښاغلي له ما څخه د بخاریانو په هکله معلومات وغوښتل، ځکه چې هغه د هغو بخاریانو په هکله ځیرنه کوله کومو چې د پښتو ادب خدمت کړی دی. په دې مهال زلمي لیکوال نورولی سعید شینواري زنګ ووهلو ویل یې چې نن د شپې ډوډۍ به مو زما سره وي. مونږ ورته خپل عذر وکړو، خو ویې نه مانه او باالاخر مونږ ورغلو او چې مونږ ورغلو نو په ډیره مینه یې زمونږ هرکلی وکړو او د ټولو ملګرو تپوس یې وکړو، بیا یې ګلبهار هوټل ته بوتلو او هلته یې زمونږ د ملګرو میلمستیا وکړه ما خوستن ترې مونږ رخصت واخستو او د ژوندون مانۍ ته راغلو دلته نن د شپې مهال د افغانستان د ملي تحریک له طرفه د پښتنو او بلوڅو سره د پیوستو ورځې په ویاړ د یوې غونډې او جشن تابیا شوې وه، چې په ډیر ګڼ شمیر کې ورته خلک راغلي وو. په دوی کې نومورې پوهان، لیکوالان. ژورنالستان، شاعران، هنرمندان، سیاستوال او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت مین عام وګړي شامل وو. ګیرچاپیره بلپونه لګیدلي وو او دغه د ستوره د ژوندون تلویزیون د لارې نیغ په نیغه ښودلې شوه. نو د دې لپاره لویې لویې کیمرې هم لګیدلې وې. په سرکې یو شمیر وینا کوونکیو وینا وې وکړې یون صاحب د پښتنو او بلوڅو په تاریخ او یو والي وغږیدو څو شاعرانو شعرونه واورول او بیا هنرمندانو د خپل هنر په زریعه انقلابي ترانې او نغمې زمزمه کړې په دې ټولو مصروفیاتو کې زلمي شاعر او ادیب فرید احمد تسکین زموږ سره ملګری و چې زموږ رهنمایي به یې کوله او د لیکوالو شاعرانو هنرمندانو او نورو ملګرو پیژندګلو به یې راسره کوله. د شپې ناوخته دا د ستوره پای ته ورسیده او بیا چې موږ خپل استوګن ځای ته راغلو نو تر ناوخته ویښ وو او د کابل د دې تاریخي او یادګار سفر ښې خاطرې مو په ذهنونو کې په غور ځنګونو وې.

موږ چې کله په اول ځل د طورخم په لاره را دخل شو، نو په ټول افغانستان کې څو ورځې وړاندې په ۱۹ اګست ۱۰۱۳ د استقلال یا ازادۍ او خپلواکۍ ورځ تیره شوې وه، ځکه نو هرطرف ته د ملي بیرغ تور سور او شین رنګونه جوت وو، په هر مخ د خوښۍ اثرات ځرګند وو د بیرغ سره دومره مینه خلکو لرله چې په دوکانونو کورونو بازارونو لارو کوڅو او نورو اولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاماتو کې به اویزاند وو بعضې خلکو ترې پګړۍ او پټکي جوړ کړي وو. هر څوک به ورته ډېر خوشحالیدل او حتی په بعضې ځایونو کې مو ولیدل چې خلک خصوصا ځوانان ورته ګډیدل او خلکو به ملي بیرغ ښکلولو بیا مو دا هم ولیدل چې په پنځه ورځو کې مو د پنځه سانحو د پاره د بجلۍ (برېښنا) نیشتوالی نه دی لیدلی او برق پکې پریمانه وو دا هم د افغانانو خوش بختي ده، چې د برېښنا شتون یې په برخه دی ځکه چې نن سبا د برېښنا نه بغیر ژوند ګران دی. ولې چې هرڅه د بریښنا په زریعه پرمختګ کوي او د ژوند ډېر کارونه د برق د لارې روان دی که چیرې برق نه وي نو دغه ټول کارونه به په ټپه ودریږي غرض دا چې برق د ژوند لپاره اوس د لازمي جز حثیت خپل کړیی او که دغه نعمت نه وي ژوند به نیمګړی وي. په دې لحاظ سره افغانان ډېر نیکمرغه دي چې دا نعمت ورته په برخه دی.

سهار چې مونږ د چایو نه اوزګار شوو نو د زلمي شاعر جلال امرخیل سره یو شمیر نور شاعران زمونږ سره د لیدو کتو په خاطر راغلی وو، چې په هغوی کې انعام الله ګوهر، عمادالدین دوران او یو شمیر نور ملګري شامل وو د هغوی غوښتنه وه چې مونږ نن د هغوی میلمانه شو خو زمونږ وخت پوره شوی و او واپس تګ هم ضروري و په دی خاطر مو ترې رخصت وغوښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د دې چې جلال امرخیل ډیر زور وکړو چې مونږ پاتی کړي تر دې پورې چې ویل یې تا سو زه پخپل موټر کې د طورخم پورې رسوم او آخري یې تر دې وویل چې غرمه به زمونږ سره تیروی خو زمونږ ملګری مجبور وو ځکه چې بعضې ملګري سرکاري نوکران وو او د هغوی رخصت پوره شوی و او سبا ته یې حاضری ضروري وه، ځکه نو په ډیره مجبوری سره مو ترې رخصت راوخستو که څه هم د غه ملګري لږ خفه هم شو، خو زمونږ مجبوري هم مهمه وه او بیا سهار نهه بجې مو د کابل نه حرکت وکړو.

استاد یون او د ده د ژوندون تلویزیون ټولو کارمندانو مونږ په ډیر غزت او درناوي سره رخصت کړو او زمونږ ملګرو دا سې محسوسول لکه چې د خپل لوی کور نه مونږ واپس روان شوو د کابل ټول یادونه مو په زړه کې ځای کړي وو په ټوله لاره د دغو کوربنو او ټولو شاعرانو لیکوالو او عامو وګړو زمونږ د ملګرو د خدمت او میلمستیا خاطرې مو په زړونو کې وې او دا مو ویل چې مونږ په د دوی دا مینه جذبه او دا خدمتونه کله هم هیر نه کړو هم په دغو خوږو خاطرو کې ماسپښین جلال آباد ته راورسیدو د ملګرو خیال و چې دلته به د امیر امان الله خان، استاد ملنګ جان او د ستربابا فخر افغان خان عبد الغفار خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزارونو ته لاړ شو ، تر څو د دوی زیارت هم وکړو او ورته دعا هم څو زمونږ موټروان راسره ملګرتیا نه کوله ګنې مونږ ورته ویل ګوره تا سره دا خبره شوې ده ، چې جلال آباد کې به دوی لږ ماتلیږي او زیارتونه به کوي ، خو هغه نه منله زمونږ بعضې ملګرو هم ویل چې ناوخته کیږی او زیارتونه نه کوو خو بعضې ملګرو خصوصا عبدالرحمان افغانیار ، جان محمد رزګر او شیرالرحمان بیتاب ویل چې زیارتونو ته خامخا ځو او بیا هم داسې وشو. موټروان مو رخصت کړو او مونږ اول د امیرحبیب الله خان او امیرامان الله خان قبرونو ته لاړو دوی ته مو دعا وکړه بیا د ملنګ جان قبر ته لاړو هغه مو ولیدو ، چې ډیر د خسته حالۍ سره مخ و ، خو اوس ویلی شي چې د استادیون له اړخه دغه قبر دوباره جوړ شوی دی.

د دې نه پس شیشم باغ په طرف د باچاخان مزار ته راغلو دلته د بابا لوی کور دی ورسره ښه کافي ځای دی، خو اوس مهال د نوې ودانۍ کار شروع و چې ډیر په لویه پیمانه کیږي دا کار په ډیرې تیزۍ سره روان دی او په دې کې لایبریرې (کتابتون) میلمستون. د باچاخان د اثارو د پاره ځانګړی ځای او داسې نورې برخې شاملې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغو ټولو مشرانو زيارتونه مو ډير په بيړه سره وکړل ځکه چې موټر ته د ګمرک چارواکي په انتظار وو زموږ لپاره يې د ډوډۍ بندوبست کړی و ، په دغه اساس چې د جلال آباد نه د طورخم په طرف روان شوو نو تقريبا دري بجې وې چې موټر د طورخم ګمرک ته راورسيدو دلته د ګمرک چارواکي زموږ په انتظار ستړي شوي وو ، ځکه چې دري څلور ساعته انتظار يې کړی و ، چې ډير ګران کار دی. په دغه ورځ د دوی رخصتي هم وخته وي خو زموږ لپاره ناست وو چې موږ يې مننه هم وکړه او بخښنه مو هم تري وغوښته چې زموږ په وجه تاسو دومره اوږد انتظار وکړو. کور يې ودان ويل يې هيڅ خبره نه ده تاسو ميلمانه ياست ستاسو په موږ ډير حق دی او هر يو ملګري د دې هڅه کوله چې کم نه کم خوراک وکړي او زر تر زره ځان اوزګار کړي ځکه چې وخت کم او سفر زيات وو هم داسې وشو او په يو څو منټونو کې مو ډوډی وخوړه او بيا مو د ګمرک له چارواکو څخه اجازه واخسته د خدای په اماني وشوه او يو مامور يې زموږ سره ملګری کړو ، چې د هغه دا زمه واري وه ، چې موټر ونيسي او موږ پېښور ته ورسوي دغه ملګري زموږ لپاره يو نوی موټر ونيولو او موټروان يې پوهه کړو ، چې ميلمانه دي په غذاب يې نه کړې او پېښور ته يې ورسوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مازدیګر مو د طورخم څخه حرکت وکړو د موټروان سره مو خبرې اترې وکړې نو معلومه شوه، چې هغه د خاطر افريدي مرحوم خوریې و. که څه هم د شعر او ادب سره یې ډېره علاقه نه وه، خو بیا هم د خاطر افريدي په شعرونو مین و او کله چې مونږ د خیبر په خړو غرونو کې راتیریدو نو ما ته یې د خاطرافريدي دا شعر بیا رایاد شو چې:

د خاطر رنګین غزل ته حیرانیږم

په دې خړ خیبر کې څه دي بې له خاورو

او بیا چې د خیبر په دره راواوښتو نو دا شعر مې له ځان سره زمزمه کړو چې:

د خیبر دره خو لار د تلو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان یو دی

په لاره کې ډیر خنډ ان او مشکلات موجود وو، ځکه چې د سړک جوړولو کار شروع شوی دی د دې وجې نه اکثرو ځایونو کې ګڼې لارې بدلیږی او په کچه لارو تګ وي، خو زمونږ موټروان ډیر پوهه و دا سې لارې ورته معلومې وې چې مونږ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر لږ وخت کې پېښور ته راورسولو کله چې د کارخانو او بيا د حيات آباد وادنۍ مونږ وليدې نو بيخي د کابل تصوير مو په زړه شو دلته او هلته يو شان خلک يو شان کړه وړه رسم ورواج او يو شان ودانۍ دلته دا خبره هم بايد وکړم، چې کله مونږ کابل ته روانيدو، نو مونږ د کابل يو وحشي او کنډر کنډر تصوير په ذهن کې وړی و. کوم چې مونږ ته تېرو الو رسنيو راکړی و، په کوم کې چې مونږ د کابل وجود زخمي زخمي ليدلی و. په کابل کې د انسانيت هډو تصور نه و هلته د قتل وغارت بازار ګرم و هلته هر څوک جلاد و د هر چا سره توره او ټوپک په لاس کې و بمونه او مړدکي د هغوی مشغولا وه چاودنې او وژنې يې روزګار و. تباهي او بربادي يې پيشه وه جوړې ودانۍ ړنګول يې خپل مسوليت ګرزولی و د انسان وينه تويول يې د افتخار باعث ګڼل د بيا ودانۍ تصور پکې معدوم و د نوي کهول لپاره د ذده کړو او هنر لارې تړلې شوې وې بس په لنډه به داسې ووايو چې کابل قصاب خانه وه...

کله چې مونږ د دغه انځور سره د کابل په ځمکه قدم کيښودو، نو مونږ ته دغه انځور بيخي دروغژن ښکاره شو او دغه ټول تبليغات شنډ وختل کابل کې خو يو نوی انځور او نوی ماحول و. دلته ژوند ډير خوشحاله و. دلته امنيت و د خلکو ژوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې عادي و بلکې د کابل په بازارونو مارکيټونو او هوټلونو کې خو داسې محسوسيدل لکه چې مونږ د پيرس په بازارونو کې سيل کوو. کابل اوس د پيرس په طرز ترقي کړې ده او کله چې ما د کابل دغه پر مخ تللی او حقيقي تصوير وليدو، نو دغه دروغژن او وحشي انځورمې وغورزولو او ما هغه تصوير په زړه کې راوړو کوم چې ما د سر په سترګو ليدلی و او هغه بيخي د پښتنولۍ تصوير دی. هم د دغه تصوير سره زمونږ سفر دوام درلود، چې عين د ماښام د بانګونو سره مونږ د رينګ روډ په لاره د قمردين ګړهۍ پل ته راورسيدو چې د کوهاټ په روډ واقع دی.

دا هغه مقام دی چې د کوهاټ ګاډي د پېښور نه راځي مونږ موټروان ته د اودريدو وويل او بيا مو د لطيف شاه شاهد، وارث خان ناياب او خور حسينه ګل نه اجازت واخستو. اګر چې هغوی مونږ ته ويل شپه زمونږ سره وکړئ، خو مونږ ورته خپل عذر وړاندې کړو او بيا مو ترې رخصت راواخستو او زه او اعجاز ختک صاحب د کوهاټ په طرف روان شوو او تير ماخوستن کورونو ته په خير خيريت او خوشحالۍ سره راورسيدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته دا یادونه هم باید وکړم، چې یو شمیر ملګري لکه عبدالرحمان افغانیار جان محمد زرګر او شیرالرحمان بیتاب زمونږ نه په جلال آباد کې پاتې شوي وو. چې بیا وروستو راغلل او مونږ چې کله راغلو نو تر اوسه پورې مو د کابل د سفر ټولې خاطرې په زړونو او ذهنونو کې خوندي دي. په دی هیله چې الله تعالی دې افغانستان یو د امن او سوکالۍ هېواد جوړ کړي اوس چې دلته ټولتباکنې هم وشوې او د ناټو عسکر هم تللی دي. نو باید چې ټول افغان ملت نړیوال او ګاونډیان یې د دې هېواد د بیا ودانۍ او پرمختګ لپاره خپله خپله برخه کردار ولوبوي. تر څو لکه د کابل ټول افغانستان یو پر مخ تللی هېواد وګرځي. ټول افغان مهاجرین هېواد ته بیرته راشي او نور د پردیو د نوکرۍ او زور زیاتي څخه وژغورل شي د افغانستان تاریخ او تمدن د ټول جهان د پاره مهم دی باید چې د دې اهمیت په خاطر افغان اولس د خپل هېواد د بیا رغونې او ساتنې د پاره په یو اتفاق کار وکړي چې دلته بیا د نړۍ سیلانیان رامات شي او د افغانستان په تاریخي اثارو او قومونو نورې څیړنې او لیکنې وشي، سفرنامې اولیکلی شي او د افغانستان پخوانی او اوسنی انځور نړۍ ته وښودل شي. د افغانستان دا سفر به تل زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زړه او ذهن کې خوشګواره او زړه راکښونکې خاطرې ژوندۍ ساتي او ما به د افغانستان سفر ته بیا بیا هڅوي...

دلته به دا هم د پام وړ وي؛ چې د ښاغلي اسمعیل یون سره مې یوه لنډه شان مرکه کړې چې بیا په ورځپاڼه وحدت کې خپره هم شوه، دلته یې تاسو درانه لوستونکي هم ولولی:

استاد پوهنوال محمد اسماعیل یون معروف لیکوال، مفکر، سیاستوال، ژورنالسټ او د ژوندون تلویزیون او د افغانستان ملي تحریک مشر دی. هر وخت په خپلو فعالیتونو کې بوخت وي او دچا خبره چې د سرګرولو وخت نه لري، خو هر کله چې زه د کابل په یکه توت کې د هغه دفتر ته لاړم او د مرکې کولو لپاره مې ترې وخت وغوښتو نو په ډیر ورین تندي یې وویل ولی نه!

او بیا یې خپلو مامورانو ته وویل چې هر څوک راځي لږ یې ماتل کوئ! تر څو زما مرکه وشي. خلک یې هم بند کړل زما سره یې په ډیرتفصیل سره خبرې وکړې او د هر سوال ځواب یې په بشپړ ډول راکړو.

زما لومړی پوښتنه د ژوندون تلویزیون په اړ کې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صاحب وویل تاسو ته پته ده چې موجوده وخت د میډیا دی او بیا د پښتو میډیا خو ډېر ارزښت لري او هغه هم ټي وي چینل ته. ما هم په دغه اساس پنځه کاله وړاندې د پښتو ټي وي چینل لپاره هلې ځلې پیل کړې او ځمکه مې پیدا کړه بیا مې پرې ابادي وکړه او د وخت د تقاضو سره سم او هماهنګ الات مو پیدا کړل او د تجربه کارو او تعلیم یافته زلمیو یوه ډله مو برابره کړه، چې درې کاله کې دغه پروسه سرته ورسیده او بیا څه د پاسه دوه کالونه وړاندې ژوندون ازمایشي نشرات پیل کړل، چې دورانیه یې اول دوه ساعته بیا څلور بیا اته او اوس مهال څلیریشت ساعت ته ورسیده، زمونږ په خپرونو کې ادبی، مذهبي،اسلامي، کلتوري، تعلمي، هنري، سیاسي او د ژوندون په هر اړخ بحثونه کیږي او ژوندون لومړی ټلي ویژیوني شبکه ده، چې خپل دفتر خپل الات. ځانګړي ماموران او کارمندان لري، چې ټول تعلیم یافته او د نوي دور د ټیکنالوژۍ څخه د ګټې جوګه دي.

یون صاحب وویل چې ما د خپل کار شروع په څلورسوه ډالرو کړې وه او اوس مهال زمونږ اداره په سلو کې اتیا فیصده ضرورتونه پوره کوي. پاتې د ملګرو په مرستو سرته رسوو او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلي ويژيوني شبکې ټول مصرفونه زمونږ پښتانه ملګري پوره کوي چې زه يې د خپلې ژبې او کلتور سره د دغې مينې قدر کوم.

يون صيب وويل چې زمونږ هدف د پښتون قوم بيدارول باسواده کول او د جنګونو څخه ژغورل دي او مونږ پخپلو سپڅلو مقصدونو کې بريالي شوي يو ، اګر چې په دې لار کې مونږ د بېلا بېلو ستونزو سره مخ يو او د ګواښونو لاندې يو. هر وخت مو سرته خطر دى خو بيا هم خپل کارمو په چټکتيا سره روان ساتلى دى،

ما ويل يون صيب تاسو د ملي تحريک په نوم يو ګوند هم جوړ کړى دى. د دې موخه څه ده؟

نو يون صيب وويل چې په موجوده وخت کې پښتانه تار تار دي. د دوى راغونډول او په سياسي عمل او د بيا رغونې په کارونو کې برخمن کول په راتلونکيو ټولټاکنو کې د دوى د رول او ارزښت زمونږ بنيادى مقاصد دى. او تر اوسه پورې زرګونو ځوانانو زمونږ سره په ملي تحريک کې غړيتوب تر لاسه کړى دى او ډير په تيزۍ سره په وړاندې روان دى چې په راتلونکيو صدارتي ټاکنو کې به يو مناسب پښتون مشرتابه ته خپله رايې ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صیب وویل چې تحریک به د افغانستان کورنیو او ټولې نړۍ کې مشیتو پښتنو د ستونزو هواري لپاره وخت په وخت سمینارونه، بحثونه او په لویه پیمانه غونډې کوي، چې د نړۍ د هر ملک نه به ورته پښتانه پوهان رابللی شي او د خپلو ستونزو د هواري لپاره به خپل فکر زمونږ سره شریکوي، ده وویل چې د نن پښتون قوم بنیادي مسله د تعلیم، نشتوالی، د پردي جنګ کورته راوړل او خپل منځي اختلافات دي چې مونږ به د دغو مسلو د هوارولو لپاره هر لړ هڅې کوو د لر او بر پښتون ستونزې یو شان دي باید په یوه خله د خپلو ستونزو د هوارولو لپاره کار وکړو،

د یون صیب په خیال د افغانستان او سیمې د جنګ ختمولو لپاره هم دغه بنیادي تګلاره ده. ده وویل چې اولس مشرحامد کرزی حاضر وخت د شمالي ټلوالې د اثر لاندې دی او د پښتون قوم او ژبې لپاره یې هیڅ کار نه دی کړی او د نورو قومونو او ژبو خدمت ته یې کار ویلی دی،

یون صیب دا هم وویل چې په راتلونکیو ولسمشریزو ټاکنو کې باید د افغان کډوالو لپاره د رایې ورکولو موقعې برابرې کړی شي، چې د غسې به فایده پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسمشر ته ورسي، ولی چې په خارج کې زيات پښتانه کډوال مشته دي.

ده دا هم وويل چې زمونږ په اطرافو کې پښتانه اباد دي چې دوی د بعضې قوتونو له خوا د تعليم څخه بې برخې ساتلی شي او پردي جنګونه پرې تپلی شي خو خپل پښتانه هم په دغه جرم کې ورسره ککړ دي. کوم خلک چې تعليم وکړي هغوی کابل او اروپا ته لاړشي د ارامی ژوند تيروي او عام وګړي جنګونو او جهالت کې پريږدي. بايد دغه ټول وګړي باسواده او له جنګونو څخه وژغورلی شي.

ده وويل طالبان او نور مخالفين بايد په سياسي عمل کې برخه واخلي او د هېواد لپاره خدمت وکړي.

ده وويل چې ما د **۳۵** نه زيات کتابونه په بېلابېلو موضوعاتو ليکلي دي. بايد دغه ولوستل شي. چې هر چا ته خپله څهره ښکاره شي، ده زياته کړه، چې د افغانستان دولت ته پکار دي چې د افغان کډوالو لپاره زمينه برابره کړي ترڅو دوی خپل هېواد ته واپس راشي او نور د پردو د غلامۍ څخه نجات ومومي. ده زياته کړه چې ملي تحريک به د ټول افغان ملت د ذده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو او سوکالۍ لپاره کار کوي او ژوندون ټلوېزیون به یې د لارې مشال وي باید پښتانه په دغه رڼا کې خپل مرام ته ځان ورسوي، ځکه چې د ملي تحریک هر زلمي سره د علم رڼا ده او رڼا هره تیاره لرې کوي، تمبوي او تښتوي یې د جنګ څخه کرکه او نفرت کوي د امن او مینې اخوت او صداقت پرچار کوي او د خپل ګران افغانستان د بیا ودانۍ او د زلمي کهول د تربیت مسولیت په غاړه لري، او خپل افغان ملت د جنګونو د غذاب څخه ژغوري.

استاد یون وویل چې ټول افغان ملت ته زما دا پیغام دی چې ملي تحریک د بیرغ لاندې راجمع شي، ترڅو د نړۍ د نورو قومونو په څیر خوشحاله او سوکاله ژوند تیرکړو او د جنګونو څخه نجات و مومو.

په هر صورت له استاد یون څخه مو لږ وخت غوښتلی و، خو چاریې ښه چې ترڅو پورې مې پوښتنې کولې په اطمینان سره یې ورته ځوابونه ویل خو ما سره د هغوی د مصروفیاتو او د راتلونکیو میلمنو د انتظار احساس و، ځکه چې ورسره خبرې راالنډې کړې وی.خو په دغه دوران کې خبرشوم چې یون صیب په پېښور کې هم ډیر وخت تیرکړی دی او د ده لهجه او کړه وړه بیخي پېښوري وو. د دې نه علاوه هم یو شمیر خارجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادونو ته يې سفرونه کړي دي. د رښتيا خبره دا ده چې ډېر مناسب او موزون شخصيت دی. بلکه داسې به ووايم چې:

د جينۍ رنګ د درا ينو دی

که مرګي پرېښود د کابل منه به شينه

که چېرې افغان ملت په ده راټول شي نو ډېر ښه مثبت سوچ لري او د افغانستان جنګونو ته د پای ټکی کېښودلی او ملت له سوکالۍ سره مخ کولی شي.

پـــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

فیروزخان صادق

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۳۳

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library